

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.071/2015/5.szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. január 8. napján kelt 30.P.21.567/2013/25. számú végzésével kijavított 2014. december 9. napján kelt 30.P.21.567/2013/23.számú ítélete ellen a felperes 24. és 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

R É S Z Í T É L E T E T:

Az elsőfokú ítéletnek a törzskönyv kiadására vonatkozó keresetet elutasító rendelkezését megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek az **(motorkerékpár motorszáma)** motorszámú Yamaha (J) Enduro XT 660R típusú motorkerékpár törzskönyvét.

A részítelet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes és az alperes jogelődje, a **(L.) Zrt.** (a továbbiakban: alperes) 2007. április 22. napján **(kölcsönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 1 324 312 Ft kölcsönt folyósított a felperes részére az **(motorkerékpár motorszáma)** motorszámú Yamaha (J) Enduro XT 660R típusú motorkerékpár vételárának finanszírozása céljából. A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a felek a kölcsön visszafizetésének biztosítására a finanszírozott gépjárműre egyrészt opciós jogot alapítottak az alperes javára, másrészt adásvételi szerződést kötöttek.

Az adásvételi szerződésben rögzítették, hogy a szerződés az azt megelőző napon lép hatályba, amikor a kölcsönbevevővel szemben olyan jogerős bírósági vagy egyéb határozatot hoznak vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, amely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve az azt megelőző nap, hogy a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbevevő ellen közvetlen végrehajtást indítanak (5. pont).

Az opciós jog időtartamáról akként állapodtak meg az opciós szerződés 5. pontjában, hogy az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a felperes maradéktalanul nem teljesítette. A szerződés 8. pontja szerint akként rendelkeztek, hogy az alperes vételi jogát akkor gyakorolhatja, ha a felperes a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontra nem tesz eleget fizetési kötelezettségének vagy ha a kölcsönszerződés felmondásra kerül.

A kölcsönszerződés részévé vált az alperes **(üzletszabályzat 1. jelölése)** számú üzletszabályzata, (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

- IV.7. pont: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, a Kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9. pont: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

- VI.1. pont: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a Hitelező javára - a Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a Hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.”

- XII. 1. pont: „A Hitelező jogosult az Üzletszabályzat módosítására. Az Üzletszabályzat módosítását annak hatálybalépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben megküldi a Kölcsönbevevőnek.

Amennyiben a Kölcsönbevevő a fenti határidőn belül írásban nem nyilatkozik, az Üzletszabályzat módosítását a Hitelező a Kölcsönbevevő által elfogadottnak tekintheti. Az Üzletszabályzat módosítása a hatályba lépésétől kezdve vonatkozik a még le nem járt kölcsönszerződésekre.”

Az alperes a **(üzletszabályzat 1. jelölése)** számú üzletszabályzata helyébe 2009. augusztus 1. napján a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzatát léptette. Ennek V.6. pontja szerint: „A Hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre - a felek között létrejött opciós szerződéssel - alapított opciós jog ún. „zárt opció”, azaz a Hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt...”.

Az alperes a kölcsönszerződést a 2014. február 10. napján kelt nyilatkozatával 2014. március 5. napjára felmondta, és bejelentette opciós jogának gyakorlását.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen 561 863 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra alapítottnak, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, mert a Ptk. 217. § (1) bekezdésében írt alaki követelményeknek nem felel meg. Az érvényesíteni kívánt összeget a kiutalt kölcsön és az általa teljesített összeg különbözetében határozta meg. Másodlagosan 824 954 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. E kereseti kérelme alátámasztásaként számos, megítélése szerint a kölcsönszerződés egésze illetve egyes pontjai érvénytelenségének megállapítására alapot adó okot jelölt meg. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződést hatályossá nyilvánítani akként, hogy a kölcsönvett tőkeösszeg és annak 2007. április 20. napjától járó egy havi LIBOR kamata megfizetésével tartozik az alperesnek. Az ehhez képest levezetett számítása szerint 824 954 Ft túlfizetése keletkezett. Hivatkozása szerint a kölcsönszerződés érvénytelensége folytán az opciós és adásvételi szerződés járulékos jellegük miatt szintén érvénytelenek.

A fentieken túl kérte a perbeli motorkerékpár törzskönyvének kiadására kötelezni az alperest arra alapítottnak, hogy a kölcsönszerződésből eredő teljes tartozását a futamidő lejártá előtt kiegyenlítette.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A védekezésben foglaltak szerint vitatta a szerződés létre nem jöttére vonatkozó felperesi előadást illetve az érvénytelenségi okok fennálltát. Előadta, a **(üzletszabályzat 1. jelölése)** számú üzletszabályzat helyébe lépett **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. számú üzletszabályzat V.6. pontja szerint a javára alapított vételi jog ún. zárt opció, amelynek értelmében vételi jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja a kikötött időtartam alatt. Ebből következően a vételi jog gyakorlásának időtartama a felperesi előadással ellentétben nem a szerződés megkötésekor, hanem a felmondáskor vette

kezdetét. Kiemelte, az Üsz. IV.9. pontjának rendelkezése szerint csak akkor köteles kiadni a törzskönyvet, ha a felperes a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, ami nem történt meg.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 139 990 Ft perköltséget, továbbá az államnak 168 300 Ft eljárási illetéket. Megállapította, a perbeli szerződés nem minősül a Hpt. 2. számú melléklet III/5. pontja szerinti fogyasztási illetve a Ptk. 685. § e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek.

Részletesen kifejtett indokai alapján nem találta megalapozottnak sem a szerződés létre nem jöttére, sem pedig annak teljes illetve részleges érvénytelenségére vonatkozó felperesi érvelést. Rámutatott, miután a felperes a marasztalásra irányuló igényét a szerződés érvénytelenségére alapította, e hivatkozásának alaptalansága következtében nem keletkezhetett túlfizetése. Az üzletszabályzat módosításával kapcsolatos Üsz.XII.1. pontban foglalt rendelkezést a felperes által megjelölt okból, nevezetesen, hogy az jogszabályba ütközik, nem találta megállapíthatónak, egyben utalt arra, hogy a felperes a szerződési feltétel tisztességtelenségére nem hivatkozott. Megállapította ugyanakkor, hogy az alperes nem bizonyította az Üsz. XII.1. pontjában írt feltételek megvalósulását, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy a **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. számú üzletszabályzat az alperes hivatkozásával ellentétben a felek jogviszonyában nem alkalmazható.

Nem ítélte érvénytelennek az opciós szerződés 5. és 8. pontjának rendelkezéseit sem. Álláspontja szerint azokból kétséget kizáróan az állapítható meg, hogy az alperes vételi jogát a szerződéskötéstől számított 5 éven belül gyakorolhatja, és ez a következtetés vonható le az üzletszabályzat vételi jog ismételt alapítására vonatkozó IV.7. pontjából is.

Ugyancsak alaptalannak találta a törzskönyv kiadására irányuló keresetet rámutatva, hogy a felperes a kölcsönszerződés érvénytelenségén alapuló számítás alapján állította, hogy a tartozását kiegyenlítette, ez azonban nem volt megállapítható, ezért a törzskönyv kiadására sem tarthat igényt.

A felperes kiegészített fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte, azaz az alperes kötelezését 824 954 Ft megfizetésére, valamint a törzskönyv kiadására. A másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata szerint már nem tette vitássá a szerződés érvényességét. Álláspontja szerint az érvényes szerződés alapján áll fenn az érvényesíteni kívánt összegű túlfizetése.

Érvelése szerint az alperes köteles a jármű törzskönyvének kiadására, egyrészt mert tartozását kiegyenlítette, másrészt mert az opciós szerződés 5. és 8. pontja jogszabályba ütközik. Változatlan álláspontja szerint a vételi jogot alapító szerződés sérelmezett rendelkezései a Ptk. 374. § (2) bekezdésében írtak megkerülésére irányulnak, mivel meghosszabbítják a vételi jog gyakorlására a törvény által biztosított 5 éves időtartamot. Utalt arra, maga az alperes is ekként értelmezte a rendelkezést, hiszen visszatartja a törzskönyvet annak ellenére, hogy a szerződéskötés óta 5 év már eltelt. Kiemelte, az elsőfokú bíróság az Üsz. IV.9. pontjában írtakra alapítottan utasította el e kereseti kérelmét azzal, hogy a szerződésből eredő kötelezettségét nem teljesítette. Megítélése szerint azonban az elsőfokú bíróság ilyen megállapítást csak akkor tehetett volna, ha érdemben elbírálja az ellentétes számításokat tartalmazó bizonyítékokat.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, fenntartva az elsőfokú eljárásban előadott védekezését. Hangsúlyozta, a felperes a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét nem teljesítette, ez vezetett a szerződés felmondásához.

A törzskönyv kiadására irányuló kereset alapos.

A perbeli esetben a peres felek a közöttük létrejött kölcsönszerződés biztosítékeként opciós-,

valamint adásvételi szerződést kötöttek, amelynek gyakorlására a szerződés 5. és 8. pontjában írtak szerint kerülhetett sor. Az elsőfokú bíróság - a fellebbezési állásponttal ellentétben - e szerződési kikötések helyes értelmezésével állapította meg, hogy az érintett szerződéses rendelkezés azt rögzíti, az alperes az opciós szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt gyakorolhatja a vételi jogát, de 5 éven belül is megszűnik ez a jogosultsága, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul teljesítette, így az opciós jog időtartamát szabályozó szerződési kikötések nem ütköznek az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 374. § (2) bekezdésének kógens rendelkezésébe.

Az alperes által hivatkozott **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. számú üzletszabályzat V.6. pontja valóban úgy értelmezhető, hogy az opciós jog gyakorlására nyitva álló idő akkor veszi kezdetét, amikor bekövetkezik a vételi jog gyakorlására alapot adó feltétel. Az elsőfokú bíróság ugyan az üzletszabályzat módosítására vonatkozó Üsz.XII.1. pontjában írt rendelkezés érvénytelenségét nem állapította meg, de eltérő indokokkal arra az álláspontra helyezkedett, hogy a **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. számú üzletszabályzati rendelkezések a felek jogviszonyában nem alkalmazhatók. Az alperesi fellebbezés hiányában az elsőfokú bíróság ezen megállapítása a másodfokú bíróságot is köti, következésképp a **(üzletszab.2. jelölése)** számú üzletszabályzat V.6. pontjában írtak nem vehetők figyelembe.

Az alperes opciós jogának fennállása szempontjából az üzletszabályzat lényeges rendelkezése annak IV.7. pontja, amely az ismételt vételi jog biztosításáról rendelkezik annak kimondásával, hogy „amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismételt vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap". Ez a kikötés a Ptk. 374. § (2) bekezdésének kógens rendelkezését megkerüli, mivel a hitelező egyoldalú hatalmasságot kap arra vonatkozóan, hogy egyoldalú felszólítással kötelezze - változatlan tartalommal - újabb opciós szerződés kötésére a kölcsönbevevőt. A felperes ezen üzletszabályzati rendelkezés érvénytelenségére nem hivatkozott ugyan, azonban a semmisség hivatalból történő észlelése a bíróság kötelezettsége a másodfokú eljárásra is kiterjedően (Kúria 2/2010. VI.28.) PK vélemény 4.b. pont). Ezen üzletszabályzati rendelkezés tehát a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján érvénytelen. Mindemellett az alperes a vételi jog gyakorlására nyitva álló határidő meghosszabbodása kapcsán ezen szerződési kikötésre nem hivatkozott, nem is hívta fel a felperest az ismételt vételi jog engedélyezésére.

A fentiekből következően az alperes vételi joga az opciós szerződés 5. pontja alapján a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével, azaz 2012. április 20. napján megszűnt.

A peres felek a kölcsönszerződés biztosítékaként nemcsak opciós jogot kötöttek ki, hanem adásvételi szerződést is kötöttek azzal a feltétellel, hogy a szerződés az azt megelőző napon lép hatályba, hogy a hatálybalépésre okot adó feltétel (végrehajtás alapjául szolgáló jogerős bírósági vagy egyéb határozatot hozatala, okirat végrehajtási záradékkal való ellátása, a jogszabály által erre feljogosított szervek által a kölcsönbevevő ellen közvetlen végrehajtás indítása) bekövetkeznék. A szerződés hatályba lépésének ekként való meghatározása azonban sérti a Vht. 165-168. §-ainak a hitelezői követelések kielégítési sorrendjére vonatkozó rendelkezéseit, ezáltal az adásvételi szerződésnek a hatályba lépéséről rendelkező 5. pontja a Vht. hivatkozott szabályainak a megkerülésére irányul, s mint ilyen a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis (BDT2005. 1274.). Az adásvételi szerződés megkötésével a peres felek célja a kölcsönszerződés biztosítása volt, a szerződés hatálybalépése megállapíthatóságának hiányában azonban az adásvételi szerződés ezt a biztosítéki célt nem tudja betölteni, az érvénytelen rész nélkül ugyanis a felek az adásvételi

szerződést nyilvánvalóan nem kötötték volna meg, következésképpen az a Ptk. 239. §-a szerint érvénytelen.

Az opciós jog megszűnésére, valamint az adásvételi szerződés érvénytelenségére figyelemmel a biztosítéki célból kötött járulékos szerződések alapján az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására.

A szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként kössék ki a felek a hitelező javára a törzskönyv birtoklásának a jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen megállapodást nem kötöttek, sem az egyedi szerződésnek, sem az annak részét képező üzletszabályzatnak nincs olyan kikötése, amely az alperes által hivatkozott tartalmú atipikus biztosítékként lenne értelmezhető. Az Üsz. törzskönyvről rendelkező VI.1. pontja szerint „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a motorkerékpár forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - vételi jogot vagy jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a Hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.”. Az idézett szerződési feltétel megszővegezése, annak nyelvtani értelme azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt megszűnik.

Az Üsz. alperes által hivatkozott IV.9. pontja az Üsz.VI.1. pontjával együttesen értelmezve csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem vonható le azonban ebből a szerződési feltételből az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne az alperes magánál tartani a törzskönyvet, ha az e jogosultság alapjául szolgáló opciós jog megszűnt.

Miután a felek jogvitájában a törzskönyv kiadására irányuló kereset illetve az azt elutasító ítéleti rendelkezés elleni fellebbezés elbírálásához szükséges peradatok rendelkezésre álltak, az ítéletábra részítéletével (Pp. 213. § (2) bekezdés) az elsőfokú ítélet erre vonatkozó rendelkezését megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján és kötelezte az alperest a törzskönyv kiadására.

Az ítéletábra a felperes elszámolásra irányuló keresete kapcsán az eljárást folytatja, a pernyertesség-pervesztesség kérdésében az e tárgyban hozott döntés meghozatalát követően lehet állást foglalni, ezért az ítéletábra jelen részítéletében a perköltség viseléséről nem rendelkezett.

S z e g e d , 2015. június 2.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.
ábrabíró

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.071/2015/27.szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. január 8. napján kelt 30.P.21.567/2013/25. számú végzésével kijavított 2014. december 9. napján kelt 30.P.21.567/2013/23.számú ítélete ellen a felperes 24. és 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben és akként változtatja meg**, hogy a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 132 300 (egyszázharminckettőezer-háromszáz) Ft-ra leszállítja, és kötelezi az alperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 36 000 (harminchatezer) Ft elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20 000 (húszezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 114 000 (egyszáztizennégyezer) Ft másodfokú illetékből a felperes 66 000 (hatvanhatezer) Ft-ot, az alperes 48 000 (negyvennyolcezer) Ft-ot köteles megfizetni a Magyar Államnak az állami adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes és az alperes jogelődje, a **(L.) Zrt.** (a továbbiakban: alperes) 2007. április 22. napján **(kölcönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 1 324 312 Ft kölcsönt folyósított a felperes részére az M306E-036457 motorszámú Yamaha (J) Enduro XT 660R típusú motorkerékpár vételárának finanszírozása céljából. Az egyedi kölcsönszerződésben a felek a mértékadó devizanemet svájci frankban, a teljes hiteldíjmutatót 17,1 %-ban határozták meg, rögzítették továbbá a havi törlesztő részletek összegét és esedékességét, valamint az összes törlesztő részlet összegét, amely utóbbit 2 204 564 Ft-ban jelöltek meg. A kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására a finanszírozott gépjárműre egyrészt opciós jogot alapítottak az alperes javára, másrészt adásvételi szerződést kötöttek.

A kölcsönszerződés részévé vált az alperes (**üzletszabályzat jelölése**) számú üzletszabályzata, (a

továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

- I.17.c. pont: „Amennyiben a mértékadó devizanem egyéb - forinttól vagy EURO-tól eltérő -, úgy a Reuters Monitor Money Rate Service „LIBO” elnevezésű oldalán a mértékadó devizanemben 1 hónapos kamatperiódusra közölt, éves százalékban kifejezett LIBOR kamatláb a mérvadó.”
- I.23.a. pont: „Kamatváltozás I.: A mértékadó kamatláb változásának függvényében meghatározott kamatkülönbözet.”
- I.23.b. pont: „Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): A mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam / mértékadó árfolyam) - I).”
- I.23.c. pont: „Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): A kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelt - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.”
- III.4. pont: „A Hitelező jogosult a folyósított kölcsön összege után kamatot felszámítani. A kamatszámítás a kölcsön folyósításának időpontjában az alábbi képlet alapján történik:

$$K_i = H_i * r * (t_i - t_{i-1}) / 36.000$$

ahol: K_i t_i időpontban számított kamat
 H_i t_i időpontban fennálló tőketartozás
 r kamatláb %-ban
 t_{i-1} a t_i időpontot megelőző kamattörlesztés, illetve a folyósítás időpontja
 t_i a kamatszámítás értéknapja.”

- III.5. pont: „A Hitelező jogosult a kamatváltozás I. szerint az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott, még ki nem fizetett törlesztő részleteket egyoldalúan megváltoztatni, amennyiben a mértékadó kamatláb változik. A törlesztő részletek módosítása a Kölcsönbevevő értesítésével lép hatályba”.
- III.6. pont: „Az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t a Hitelező utólag - a hirdetményben közzétett gyakorisággal - terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II. összege legalább a hirdetményben meghatározott mértéket eléri. A szerződés megszűnésekor a Hitelező a ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II-t kiterheli, illetve jóváírja”.
- V.6. pont: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkori intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása”.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen 561 863 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra alapítottnak, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, mert a Ptk. 217. § (1) bekezdésében írt alaki követelményeknek nem felel meg. Az érvényesíteni kívánt összeget a kiutalt kölcsön jegybanki alapkamattal növelt összege és az általa teljesített összeg különbözetében határozta meg. Másodlagosan 824 954 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozva, hogy a szerződésben a Hpt. 210. § (2) bekezdésében előírtak ellenére nem került egyértelműen meghatározásra az ellenszolgáltatásként teljesítendő kamat, továbbá a díjak és a költségek, ezért a szerződés a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütközik illetve annak megkerülésére irányul, és ez okból

érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést kérte hatályossá nyilvánítani akként, hogy az általa teljesítendő ellenszolgáltatás a folyósított kölcsönösszeg és annak a szerződéskötés napjától számított egy havi LIBOR kamata alapján kerüljön meghatározásra. Az így kiszámítandó tőke és kamat összegét összesen 1 373 800 Ft-ban határozta meg. Előadta, hogy az alperesnek 2 198 754 Ft-ot már teljesített, így a két összeg különbözeteként mutatkozó 824 954 Ft túlfizetesként jelentkezik a javára. Kiemelte, árfolyamváltozással nem tartozik az alperesnek, mert a LIBOR kamaton kívül - szerződéses megállapodás hiányában - további kamatkülönbözetre az alperes nem tarthat igényt. Hivatkozása szerint a kölcsönszerződés érvénytelensége folytán az opciós és adásvételi szerződés járulékos jellegük miatt szintén érvénytelenek.

A fentieken túl kérte a perbeli motorkerékpár törzskönyvének kiadására kötelezni az alperest arra alapítottn, hogy a kölcsönszerződésből eredő teljes tartozását a futamidő lejárta előtt kiegyenlítette.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a szerződés érvényesen létrejött, a felperes által hivatkozott érvénytelenségi okok egyikének a fennállása sem állapítható meg. Kiemelte, a kamat nemcsak százalékos formában, hanem összegszerűen is meghatározható. A perbeli ügylet esetén álláspontja szerint a kölcsönszerződésben feltüntetett összes törlesztő részlet és a tőke különbözete adja az induló ügyleti kamat összegét, és ebből, valamint az üzletszabályzatban szereplő adatok alapján a kölcsön folyósításának időpontjára az ügyleti kamat éves százalékos mértéke is meghatározható, ami számítása szerint 15,13 %.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 139 990 Ft perköltséget, továbbá az államnak 168 300 Ft eljárási illetéket. Megállapította, a perbeli szerződés nem minősül a Hpt. 2. számú melléklet III/5. pontja szerinti fogyasztási illetve a Ptk. 685. § e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek.

Részletesen kifejtett indokai alapján nem találta megalapozottnak sem a szerződés létre nem jöttére, sem pedig annak teljes illetve részleges érvénytelenségére vonatkozó felperesi érvelést. Rámutatott, miután a felperes a marasztalásra irányuló igényét a szerződés érvénytelenségére alapította, e hivatkozásának alaptalansága következtében nem keletkeztetett túlfizetése. Nem ítélte érvénytelennek az opciós szerződés felperes által megjelölt rendelkezéseit sem, és ugyancsak alaptalannak találta a törzskönyv kiadására irányuló keresetet.

A felperes kiegészített fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte, azaz az alperes kötelezését 824 954 Ft megfizetésére, valamint a törzskönyv kiadására. A másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozata szerint már nem tette vitássá a szerződés érvényességét. Álláspontja szerint az érvényes szerződés alapján áll fenn az érvényesíteni kívánt összegű túlfizetése.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, fenntartva az elsőfokú eljárásban előadott védekezését. Hangsúlyozta, a felperes a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét nem teljesítette, ez vezetett a szerződés felmondásához. Kiemelte, a felperes mind az elsőfokú eljárás során, mind az eredeti fellebbezésében a marasztalásra irányuló keresetét a szerződés érvénytelenségére alapította, és az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte őt kötelezni az általa túlfizetesként megjelölt összeg megfizetésére. Véleménye szerint a felperesnek az a módosított fellebbezési előadása, amely szerint a szerződés érvényes, de az érvényes rendelkezések alapján is kimutatható a követelt összegű túlfizetése, olyan új fellebbezési kérelemnek tekinthető, amely a Pp. 247. § (1) bekezdése alapján nem megengedett.

Az ítélet tábla 5. sorszám alatt hozott részítéletével az elsőfokú ítéletnek a törzskönyv kiadására vonatkozó keresetet elutasító rendelkezését megváltoztatta, és kötelezte az alperest a perbeli

motorkerékpár törzskönyvének felperes részére történő kiadására.

Az elsőfokú ítéletnek az ítéletábra részítéletével felül nem bíralt rendelkezéseire vonatkozó fellebbezés alaptalan az alábbiak szerint.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakra figyelemmel az ítéletábra elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes másodfokú eljárás során módosított fellebbezési nyilatkozata a kereset- illetve fellebbezésváltoztatás tilalmába ütközik-e.

A fellebbező fél fellebbezését a másodfokú tárgyalás berekesztéséig megváltoztathatja és kiegészítheti két korlátozással. Az egyik korlátot a keresetváltozás tilalma jelenti (Pp. 247. § (1) bekezdés), a másikat pedig a 247. § (2) bekezdésében megfogalmazott részjogerő beállta, ami miatt a fellebbezést az elsőfokú ítéletnek eredetileg fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni. Az alperes álláspontja szerint jelen ügyben a felperes a fellebbezési eljárásban a keresetét változtatta meg azért, hogy az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozataitól eltérően követelését nem a szerződés érvénytelenségére alapította, hanem az érvényes szerződés alapján általa levezetett elszámolásra.

A Pp. a keresetváltoztatás fogalmát nem határozza meg. A többségének tekinthető, és az ítéletábra által is helyesnek tartott jogirodalmi álláspont szerint a kereset megváltoztatását jelenti - a Pp. 146. § (5) bekezdésében meghatározott kivételektől eltekintve - a felperes olyan perbeli nyilatkozata, amellyel eltér a keresetlevezetésben megjelölt kereseti kérelmetől, vagy az érvényesített jogtól (jogviszonytól), illetve az érvényesített igény anyagi jogi alapjától, avagy mindezek ténybeli alapjától. Tény, hogy jelen esetben a felperes keresetében és eredeti fellebbezésében keresetének anyagi jogi alapját a szerződés érvénytelenségében jelölte meg, míg utóbb úgy nyilatkozott, érvényesnek tekinti a szerződést annak valamennyi rendelkezésére kiterjedően, és az érvényes szerződés rendelkezései alapján elvégzett elszámolás szerint mutatkozik a keresetében megjelölt összegű túlfizetése az alperessel szemben. E szerint a felperes látszólag valóban megváltoztatta keresetének anyagi jogi alapját, a szerződés érvénytelensége helyett gyakorlatilag alperesi szerződésszegésre alapítva igényét. A bíróság azonban a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakoszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe (Pp. 3. § (2) bekezdés). Tartalma alapján vizsgálva a felperes elsőfokú eljárás során módosított keresetét (12. sorszámú beadvány 6. oldal utolsó bekezdés, 7. oldal 1-3. bekezdés) megállapítható, hogy a felperes a perbeli szerződés általa helyesnek vélt tartalma szerint végezte el a közte és az alperes közötti elszámolást, és határozta meg azt az összeget, amellyel a szerződés rendelkezéseit alapul véve többet fizetett, mint amennyi őt a szerződés alapján terhelte. Ténylegesen tehát marasztalásra irányuló másodlagos keresetét (amelyet fellebbezési kérelemként is fenntartott) valójában nem a szerződés érvénytelenségére alapította, hanem a szerződésben foglalt rendelkezések megítélése szerinti helyes alkalmazására. Ehhez képest pedig a másodfokú eljárás során módosított nyilatkozata nem jelenti az elsőfokú eljárásban előterjesztett kereset jogalapjának módosítását, s ezáltal a kereseti illetve a fellebbezési kérelem megváltoztatását sem. Minderre figyelemmel az ítéletábra érdemben vizsgálta a fellebbezési kérelem megalapozottságát.

Egyetértett az elsőfokú bíróság - a fellebbezési eljárásban már a felperes által sem vitatott - álláspontjával, miszerint a felperes által az elsőfokú eljárás során megjelölt semmisségi okok alapján sem a szerződés egészének, sem egyes rendelkezéseinek a semmissége nem állapítható meg. Nem észlelt ezenkívül az ítéletábra egyéb olyan hivatalból figyelembe veendő semmisségi okot sem, amely befolyásolta volna a perbeli jogvita elbírálását. Ennek megfelelően azt vizsgálta, hogy az érvényesnek tekinthető szerződés rendelkezéseit figyelembe véve teljesítette-e maradéktalanul a felperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeit, s ha igen, kimutatható-e a javára „túlfizetés”.

Miután ennek a kérdésnek az eldöntése olyan különleges szakértelmet igényelt, amellyel a bíróság nem rendelkezik, szakértőt rendelt ki a perben. A kirendelt igazságügyi szakértő a szerződésben rögzített adatok, a szerződési feltételek, valamint a felperesi törlesztéseket tartalmazó - s a felperes által kétségbe nem vont - alperesi kimutatás adatai alapján azt állapította meg, hogy a szerződés alperes általi felmondásának időpontjában, azaz 2014. március 5. napján a felperesnek 1 137 529 Ft összegű tartozása állt fenn az alperessel szemben. A felmondást követően a felperes saját előadása szerint sem teljesített további összegeket az alperesnek, így a szakértői vélemény alapján nem igazolható az az állítása, miszerint „túlfizetés” állapítható meg a javára.

A szakvéleményben foglaltakat mindkét peres fél elfogadta azzal, hogy a felperes álláspontja szerint az alátámasztja azt az állítását, hogy az alperes nem a szerződésben megjelölt LIBOR kamatlábbal határozta meg a fizetési kötelezettségét, hanem annál jóval magasabb ügyleti kamatot alapul véve, amely kamatmértékre vonatkozó megállapodást viszont nem tartalmaz a szerződésük. Az ítéletábra annyiban egyetért a felperes álláspontjával, hogy - eltérő szerződéses rendelkezés hiányában - a felek által meghatározott ügyleti kamatláb alatt a szerződés részét képező üzletszabályzat I.17.c. pontja szerinti mértékadó kamatláb, azaz a svájci frank fenti szerződési pontban megjelöltek szerinti LIBOR kamatlába értendő, s ennek megfelelően ennek a LIBOR kamatlábnak az üzletszabályzat III.4.pontjában rögzített képlet „r” tényezőjébe történő behelyettesítésével végezhető el a kamatszámítás. Tény ugyanakkor, hogy az aggálytalan és a felek által is elfogadott szakvéleményből megállapíthatóan az alperes a törlesztő részlet kiszámításakor nem a svájci frank LIBOR kamatának megfelelő mértékű kamatlábbal számolva határozta meg a kölcsön összege után fizetendő ügyleti kamatot az egyedi szerződésben, ami azt jelenti, hogy az egyedi szerződés és az üzletszabályzat kamatra vonatkozó fent hivatkozott rendelkezései eltérnek egymástól. A jelen ügyben alkalmazandó 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 205/C. §-a értelmében ha az általános szerződési feltétel és a szerződés más feltétele egymástól eltér, az utóbbi válik a szerződés részévé. Ebből következően a perbeli esetben a felperes fizetési kötelezettségének meghatározása szempontjából az üzletszabályzat III.4. pontjában rögzített kamatszámítási képlet - mint az egyedi szerződéstől eltérő általános szerződési feltétel - nem alkalmazható, és a felperes által teljesítendő ellenszolgáltatást az egyedi szerződésben összegszerűen meghatározott törlesztő részletek, továbbá az üzletszabályzat III.4. pontja kivételével az általános szerződési feltételeknek a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségeit érintő kikötései alapján kell meghatározni. Ebből a szempontból elsődlegesen az üzletszabályzat I.23.a. és b. pontjának van jelentősége, amely rendelkezésekből megállapíthatóan a felperes egyedi szerződésben összegszerűen meghatározott fizetési kötelezettségének mértékét két tényező futamidő alatti változása módosította. Egyrészt a mértékadó kamatláb, azaz a svájci frank ÜSZ I.17.c. pont szerinti LIBOR kamatának változása (I.23.a.pont), másrészt a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamváltozása (I.23.b. pont). Megállapítható, hogy a felperes az általa végzett számításkor figyelmen kívül hagyta a szerződéskötést követően bekövetkezett árfolyamváltozást, holott a fellebbezési eljárásban már maga sem vitatta, hogy a szerződésnek ez a kitétele is érvényes, következésképpen a forint szerződéskötést követő gyengülése növelte az alperes által az egyedi szerződésben megjelölt ellenszolgáltatás mértékét.

Megjegyzendő, hogy a szakértő az árfolyamváltozásból eredő, felperest terhelő fizetési többletkötelezettséget 864 683 Ft-ban határozta meg, azaz magasabb összegben, mint a felperesi számítás szerinti túlfizetés, ami azt jelenti, hogy a felperesi szerződésértelmezés szerint sem mutatható ki a felperes javára túlfizetés, hiszen a tőkeösszeg CHF LIBOR kamatával növelt - felperesi számítás szerinti - összegéhez hozzáadva az árfolyamváltozásból eredő többletet, az eredmény meghaladja a felperes által megjelölt teljesítés összegét, azaz a felperes javára még ilyen számítás szerint sem mutatkozik túlfizetés.

Utal az ítéltábla arra, hogy miután az alperes viszontkeresetet nem terjesztett elő, a bíróságnak nem kellett vizsgálnia azt, hogy a felperesnek valóban olyan összegű tartozása áll-e fenn az alperessel szemben, mint amilyen összeget a szakértő szakvéleményében meghatározott.

A felperest részleges pernyertessége következtében (törzskönyv kiadására irányuló keresete megalapozottnak bizonyult) a szerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó keresetéhez igazodó 2 204 564 Ft perértékhez kapcsolódó 132 300 Ft elsőfokú eljárási illeték terheli, ezért a felperes által fizetendő eljárási illeték összegét ennek megfelelően az ítéltábla leszállította. Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása nem érinti az alperes javára megítélt elsőfokú perköltség összegét, a felperes pervesztességéhez igazodik a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíj összege.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

A felperest kötelezte a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pervesztességéhez igazodóan a hivatkozott IM rendelet alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére az alperes javára, míg a feljegyzett 1 024 954 Ft másodfokú perérték (824 954 Ft + törzskönyv kiadása 600 000 Ft) alapján megállapított másodfokú eljárási illeték megfizetésére az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel kötelezte a peres feleket.

S z e g e d , 2015. november 18.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró